

1. Бомко В.С., Сиваченко Є.В. Корми і кормові добавки та ефективність їх використання в годівлі тварин: навч. посібник. Біла Церква, 2023. 225с.

2. Лесновська О.В., Карлова Л.В., Деберина І.В. Особливості формування молочної продуктивності корів червоної степової породи. *Theoretical and Applied Veterinary Medicine*. 2019. 7(1). С. 29–35.

УДК 636.2.034

ВАВРУЩАК Олег, здобувач II курсу магістратури спеціальності «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»
Науковий керівник – **ДИМЧУК Анатолій**, кандидат с.-г. наук, доцент кафедри технології виробництва і переробки продукції тваринництва
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»
м.Кам'янець-Подільський, Україна

ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА МОЛОЧНОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ КОРІВ РІЗНИХ ПОРІД

Молочне скотарство залишається однією з основних галузей сільського господарства, яка має важливе значення для економічної та продовольчої стабільності держави. Це особливо критично в умовах війни, коли потрібно забезпечувати населення та військових якісними молочними продуктами. Останнім часом спостерігаються негативні тенденції в цій галузі, включаючи скорочення поголів'я худоби і, відповідно, зниження обсягів виробництва молока. Початок російської збройної агресії значно погіршив ситуацію та призвів до втрати тварин на окупованих територіях та підвищення вартості кормів. Проте забезпечення продовольчої безпеки країни вимагає відновлення потенціалу молочного скотарства для стабільного постачання молочних продуктів.

Дослідження проведені на основі матеріалів зоотехнічного та племінного обліку на поголів'я тварин української чорно-рябої (перша група) та української червоно-рябої (друга група) молочних порід в умовах ПОСП «Нападівське» Хмільницького району Вінницької області.

Надій корів першої групи за всі три лактації був вищим порівняно з ровесницями другої. Так, за першу лактацію перевага становила 315,1 кг ($P>0,95$); за другу – 315,6 кг ($P>0,95$) та за третю – 454,2 ($P>0,95$). Вищі добові надої корів першої групи були вищими порівняно з тваринами другої – за першу лактацію перевага складала 0,8 кг; за другу – 1,2 кг ($P>0,95$); за третю – 0,7 кг. За показником тривалості лактації вірогідної переваги між порівнювальними групами не встановлено – усі три лактації були незначно довшими у корів першої групи. Також не спостерігалось суттєвої різниці між порівнюваними групами за вмістом жиру та білка у молоці – вміст жиру корів обидвох груп за усі три лактації коливався в межах 3,7-3,7; а білка – 3,26-3,32. Показник кількості молочного жиру та молочного білка відповідно динаміці надоїв також був вищим

у корів першої групи, за усі три лактації перевага за цими двома показниками була вірогідною ($P>0,95$).

Найвищу молочну продуктивність мали корови-первістки, у яких на момент першого осіменіння жива маса була від 371 кг і більше – 8284,9 кг. Вони вірогідно переважали своїх ровесниць за першу лактацію тварин з живою масою до 350 кг відповідно на 885,8 кг ($P>0,99$). Встановлено вірогідну перевагу за надоєм корів-первісток з показником живої маси при першому осіменінні (351-370 кг) над ровесницями (до 350 кг) на 299,7 кг ($P>0,95$). Подібна динаміка спостерігалася за другу і третю лактації. Тварини (371 кг і більше) мали вірогідну перевагу над ровесницями (до 350 кг) ($P>0,99$). У корів, в яких відбулося перше осіменіння при живій масі 351-370 кг, вірогідно переважали своїх ровесниць, у яких перше осіменіння відбулося при живій масі до 350 кг ($P>0,95$). Перевага корів (371 кг і більше) над ровесницями (до 350 кг) за кількістю молочного жиру становила 32,0 кг ($P>0,99$); корів (351-370 кг) над аналогами (до 350 кг) – 10,4 кг ($P>0,95$). Аналогічну вірогідну перевагу було встановлено за другу та третю лактації. Оцінено інтенсивність молоковіддачі первісток також залежить від показника живої маси під час плідного осіменіння. Встановлено, що у корів (370 кг і більше) була вірогідна перевага над ровесницями (до 350 кг) – на 0,22 кг/хв. ($P>0,99$); а тварини (351-370 кг) вірогідно переважали аналогів (до 350 кг) на 0,13 кг/хв. ($P>0,95$).

Серед дослідних тварин більшість мають ванноподібну форму вимені – 125 голів, у 25 – виявлено чашоподібну форму. За усі три лактації тварини, які мали ванноподібну форму вірогідно переважали аналогів з чашоподібною формою: так перевага за першу лактацію становила 214,9 кг; за другу – 417,3; за третю – 426,9. Встановлено вірогідну перевагу за вмістом жиру: за першу лактацію – 8,0 кг; за другу – 15,6; за третю – 16,0. В усіх трьох варіантах ступінь вірогідності становила ($P<0,05$).

Позитивний кореляційний зв'язок надою від тривалості лактації ($r=0,274$), живої маси під час першого осіменіння ($r=0,482$), віку першого осіменіння ($r=0,234$) та живої маси повновікової корови ($r=0,437$). Незначна позитивна кореляція була серед усіх перерахованих показників та вмістом жиру в молоці – 0,031-0,095. Ці показники також корелювали з вмістом білка в молоці – 0,247-0,503. Виявлено незначні негативні кореляційні зв'язки між тривалістю лактації та інтенсивністю молоковіддачі – (-0,0437); віком першого осіменіння та інтенсивністю молоковіддачі – (-0,015). Результати кореляційного аналізу продуктивних показників виявили взаємозв'язки між окремими фізіологічними факторами та продуктивністю корів. Врахування цих зв'язків у майбутньому сприятиме прискоренню та підвищенню ефективності подальшого селекційного вдосконалення стада.

Більшу кількість молока базисної жирності за третю лактацію отримали від корів I групи – 10033,4 кг, що більше порівняно з ровесницями II групи (+487,7 кг). Від реалізації молока корів першої групи було отримано коштів більше на 8047 грн. Собівартість молока, що отримали від корів першої групи нижча порівняно з ровесницями другої групи на 64,1 грн або 4,9%. Рівень рентабельності у корів першої групи за третю лактацію вищий порівняно

ровесницями другої групи на 25,4%. Результатами досліджень встановлено, що в умовах ПОСП «Нападівське» Хмельницького району Вінницької області за однакових умов годівлі та утримання більший економічний ефект можна досягти шляхом розведення корів української чорно-рябої молочної породи.

За результатами порівняльної оцінки молочної продуктивності корів української чорно-рябої та української червоно-рябої молочних порід, проведеної в умовах ПОСП «Нападівське» Хмельницького району Вінницької області, встановлено, що при однакових умовах годівлі та утримання корови української чорно-рябої породи мали кращі показники молочної продуктивності. Це свідчить про перспективність розведення цієї породи та доцільність збільшення її питомої частки в господарстві.

УДК 636.06

ВОЄВОДА Марина, здобувач другого курсу магістратури спеціальності «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»
Науковий керівник – **ШУПЛИК Віктор**, кандидат с.-г. наук, доцент
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»
м.Кам'янець-Подільський, Україна

ОЦІНКА ВІДТВОРНИХ ЯКОСТЕЙ КОРІВ РІЗНИХ ЛІНІЙ УКРАЇНСЬКОЇ ЧОРНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ

В системі оцінки корів молочного напрямку продуктивності не останнє місце займають відтворні якості корів. Значний вплив на величину надою відіграють наступні показники: вік першого осіменіння, вік першого отелення, тривалість між отельного періоду, величина сервіс і сухостійного періодів. Дані показники в цілому мають значний вплив на продуктивність корів і економічну ефективність виробництва молока в конкретному стаді.

Обумовленість проведених досліджень є вивчення показників відтворення у корів первісток різних ліній в умовах ТОВ «Козацька долина 2006» Кам'янець-Подільського району Хмельницької області.

Молочна продуктивність корів-первісток різних ліній української чорно-рябої молочної породи в умовах ТОВ «Козацька долина 2006» була досить високою, так вона перебувала в межах 5904 – 6212 кг. Найвищою молочною продуктивністю відзначались корови третьої групи із показником 6212 кг. За показником жирності молока піддослідні корови показали середні показники на рівні 3,66 – 3,71%, найвищу жирність одержано від корів другої групи. За показником живої маси тварини всіх груп відповідали вимогам першого класу, а коефіцієнт молочності у корів всіх трьох груп був досить високим на рівні 1215,1 – 1251,7 кг. На 100 кг живої маси припадало в 12 раз більше виробленого молока.